

UD2019/00979/NIS

25 april 2019

Till Utrikesdepartementet

ud.remissvar@regeringskansliet.se

Kopia:

martin.rahm@gov.se

ud-mis@gov.se

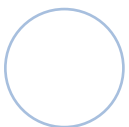
Tidigare ordförande och ledamöter i verkställande utskottet i det
Socialdemokratiska kvinnoförbundets synpunkter på

Utredningen av konsekvenserna av ett svenskt tillträde till Konventionen om förbud mot kärnvapen

Utredningen är så bristfällig att den inte kan ligga till grund för ett
regeringsbeslut.

Innan vi presenterar vår kritik mot utredningen i ett antal punkter vill
vi ge en bakgrund om central svensk antikärnvapenpolitik sen mer än
50 år.

När frågan om svenska atomvapen väcktes i mitten av 1950-talet tog
det socialdemokratiska kvinnoförbundet under ledning av Inga
Thorsson öppen strid mot tanken. AMSA under ledning av Per Anders
Fågelström, stora delar av kultursverige och den svenska fredsrörelsen
protesterade kraftigt. En intensiv debatt i samhället och inom socialde-

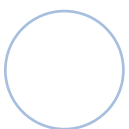
mokratin ledde till en särskild utredning ledd av Tage Erlander och Olof Palme. Dess slutsats blev 1959 att Sverige inte nu skulle skaffa sig atomvapen. Riksdagen konfirmerade sedan beslutet om nej till svenska atomvapen 1968.

1968 antogs NPT - Icke-spridningsfördraget, som Sverige tillträdde. Sen dess har socialdemokratin genom Alva Myrdal, Östen Undén, Inga Thorsson, Olof Palme, Maj Britt Theorin och Margot Wallström aktivt arbetat internationellt för en kärnvapenfri värld.

I NPT förbinder sig icke-kärnvapenländer att inte skaffa kärnvapen mot att kärnvapenmakterna förbinder sig att seriöst arbeta för att avskaffa kärnvapen. Mer än 50 år senare lever kärnvapenmakterna inte upp till sina utfästelser utan satsar i stället massivt på nya effektiva kärnvapen; USA med 1.200 miljarder dollar i tre decennier och Ryssland med att utveckla kärnvapen med lägre effekt som ökar sannolikheten av användning samtidigt som de två makterna antagit en förstahandsdoktrin. I stället för kärnvapenavrustning betraktar de artikel VI som en permanent kärnvapenlicens.

Vid NPT mötet år 2000 förband sig kärnvapenmakterna till en plan i 13 punkter för att avskaffa alla kärnvapen (Canberra Commissionens förslag framlagt av Irland) Inte heller denna förbindelse har kärnvapenmakterna levt upp till.

Kärnvapen är det enskilt största hotet mot mänskligheten. Vid minst 25 tillfällen har vi varit en hårsman från ett kärnvapenkrig enligt fysikprofessor Max Tegmark vid MIT. Hur länge skall turen hålla i sig? En chans på tre. Så stor bedömer Max Tegmark risken att dö i ett kärnvapenkrig. ”Som fysiker vet jag att tur inte är någon långsiktig strategi”, säger han. Han har lett ett upprop där över 3.700 forskare i 84 länder skrivit under för ett kärnvapenförbud, majoriteten av dem i kärnvapenmakterna USA och England.

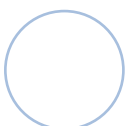

Kärnvapenmakternas nonchalans att inte leva upp till sina utfästelser har skapat stor oro och irritation inte bara hos civilsamhället utan också hos regeringar. Detta ledde till att icke-kärnvapenstater tog initiativet hösten 2016 till en resolution som krävde utarbetandet av en konvention som förbjuder kärnvapen. FN:s generalförsamling antog med stor majoritet resolutionen. Sverige röstade för resolutionen och deltog aktivt i arbetet med utformandet av avtalet under 2017 och röstade tillsammans med 121 länder för avtalet den 7 juli 2017. Avtalet är nu ett legitimt FN-avtal öppet för alla och träder i kraft när 50 stater har ratificerat det. Det arbetet pågår och hittills har 22 länder ratificerat avtalet.

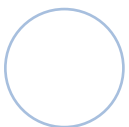
Avtalets viktigaste funktion är att utgöra ett fortsatt tryck på de nio länder som har kärnvapen att göra sig av med dem. Avtalet är tillsammans med de åtta kärnvapenfria zonerna i världen viktigt för att minska kärnvapenmakternas vilja att använda kärnvapen. Zonerna omfattar 99% av allt land på södra halvklotet och 74% av allt land utanför kärnvapenmakterna och begränsar därmed kraftigt deras möjlighet till fritt agerande.

Den socialdemokratiska partikongressen 2017 beslöt följande: ”Efter år av stagnerande arbete för kärnvapenedrustning driver Sverige nu frågan om ett förbud mot kärnvapen. I år inleds viktiga förhandlingar om ett globalt förbud inom ramen för Förenta Nationerna. Som ett led i arbetet med att förbjuda kärnvapen globalt måste alla åtgärder övervägas. Såväl lagstiftning som kärnvapenfria zoner kan bli aktuella som ett sätt att implementera ett globalt kärnvapenförbud. Vårt mål är en kärnvapenfri värld.”

Detta beslut är självfallet bindande för en socialdemokratisk regering.

- 1 saknar en förklaring att delegitimering av kärnvapen är ett viktigt svenskt säkerhetspolitiskt intresse och traditionell svensk utrikespolitik med inriktning att aktivt verka för att innehav och användning av kärnvapen blir förbjudet
- 2 saknar förklaring av motiven för konventionen
- 3 saknar Internationella Domstolens i Haag år 1996 beslut att användning av eller hot om användning av kärnvapen strider mot internationell rätt
4. redogör inte för att en stor majoritet av världens länder inklusive de fem permanenta medlemmarna av Säkerhetsrådet genom art. VI i icke-spridningsfördraget formellt förbundet sig att förhandla fram allmän och fullständig kärnvapenedrustning och att avstå från kärnvapeninnehav.
5. anser att NPT-avtalet skulle undermineras av konventionen utan att klargöra hur. Inget i konventionen strider mot NPT. Tvärtom ska konventionen ses som ett medel att stärka NPT men däremot inte stärka kärnvapenmakternas ställning.
6. redovisar inte att USAs och Rysslands deklarerade frånträde från avtalet om medel- och distanskärnvapen kraftigt ökar risken för ökad kärnvapenkapplöpning och risk för kärnvapenanfall
7. föreställer sig ett kärnvapenparaply över svenskt territorium som ett skäl att inte ansluta sig till Konventionen men undviker att klargöra den amerikanska doktrinen att om ett neutralt Sverige utsattes för ett angrepp av Sovjet skulle USA komma till Sveriges försvar *men inte om det handlade om ett kärnvapenangrepp*
8. ger en serie svepande påstående och spekulationer om negativa åtgärder vad gäller försvarspolitiska samarbeten med NATO och NATO-länder om Sverige ansluter sig till avtalet. Samarbeten sker alltid i båda parter intressen. NATO är fullt medveten om att en fortsatt svensk alliansfrihet skulle ha en stabiliserande effekt på situationen i norra Europa. Det vore osannolikt att USA och NATO skulle avstå från de fördelar världsavtal och andra avtal ger dem om Sverige vidhåller sin klassiska roll att arbeta för en kärnvapenfri värld. NATO (generalsekreterare Stoltenberg) har förklarat sig vara en kärnvapenorganisation. Påtryckningar från kärnvapenmakter är intet nytt. Sverige har aldrig tidigare böjt sig för dem.
9. förutspår att samarbetet med Finland skulle skadas om Sverige går med i avtalet. Finland och Sveriges samarbete innefattar inte kärnvapen och bör därmed inte påverkas. Finlands utrikesutskott har konstaterat att avtalet inte strider mot utan kompletterar NPT. *”Konventionen om kärnvapenförbud utgör enligt utskottet i sig inte ett hot mot icke-spridningsfördraget eller det fullständiga provstoppsavtalet eller mot de internationella förpliktelser som följer med dem. Snarare stöder och kompletterar konventionen de andra avtalen och förpliktelserna.”*

10. säger att ett svenskt tillträde skulle förhindra ett svenskt NATO-medlemskap. Detta ingår inte i direktiven för utredningen om TPNW. Sättet att försvara NATOs kärnvapendoktrin är ensidiga och förvånande. Att utredaren tar ställning i en så kontroversiell säkerhetspolitiskfråga tvärs emot den av regeringen deklarerade ståndpunkten att Sverige inte skall gå in i NATO är förvånande..

Utredningen är bristfällig i så många delar att den inte kan ligga till grund för ett regeringsbeslut.

Ett godtagande av Lundins utredning vore ett brott mot och underkännande av mer än femtio års framgångsrika diplomati och nedrustningsarbete mot kärnvapen.

Sverige bör under inga förhållanden agera så att det kan uppfattas som att vi tar avstånd från konventionen.

Vi förutsätter att regeringen skriver under kärnvapenavtalet och lägger förslag till riksdagen om ratificering av detsamma..

Maj Britt Theorin

Tid. Riksdagsledamot ,Ambassadör ,EU parlamentariker

Margareta Winberg

Tid. Riksdagsledamot Statsråd, Ambassadör

Maj Inger Klingvall

Tid. Riksdagsledamot Statsråd, Ambassadör

Ingegärd Sahlström

Tid. Riksdagsledamot Statssekreterare,

Carin Jeppson

Tid Riksdagsledamot. Landstingsråd

Kontakt

Maj Britt Theorin

Tel. 070-5864360

E-post: theorin@swipnet.

